

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 38

Sobota, 9. maja 1936

Leto XI

Poraz Abesinije povečava zlo

Italijani so zasedli glavno mesto Abesinije. V Addis Abebo so morali napraviti Askari pot, zastražiti cesto in nato so vkorakali italijanski miličniki. V Italiji so pohod izrabili v proslavljenje svojega meča, svoje moči ter ponudili bratsko roko Angliji, če prizna, da je Abesinija italijanska. Italija je premagala neoboroženega slabiča, ki še sam med seboj ni bil složen.

Z zmago Italije pa afrikanstvo vprašanje še ni rešeno. V boju zaradi abesinskega spora je sicer Anglija podlegla Italiji, podleglo je Društvo narodov. Za Anglijo pa nastaja sedaj vprašanje vendarle, kako naj ta moralni poraz zaceli, kako naj se rehabilitira, zlasti, ker je s tem ogroženo Sredozemsko morje, Egipt in angleške kolonije v Afriki. Anglija se zaveda te opasnosti za svoj imperij in se mrzlično oborožuje.

Vojna nevarnost pa postaja tudi v Evropi večja in večja. Nekatere države žive samo od hujskanja. Napadalcem se kljub mednarodnim pogodbam ne zgodi nič. Proti pogodbam lahko delajo, kar hočejo, nekaznovani. To dejstvo pospešuje vojno psihozo in vzpodbuja k samolastnemu merjenju z orožjem.

Ta položaj je ustvarilo zadržanje velesil v Društvu narodov, ki jim sedaj preseda in nevedo, kako se mu ognejo.

Edini izhod je utrditev in demokratizacija Društva narodov ter najodločnejša borba proti vsem, ki goje vojno psihozo med državami in narodi. Rešitev Evrope in drugih mednarodnih problemov je samo v povoljni rešitvi teh dveh vprašanj.

Borski rudnik bakra

Kdo izkorišča državo in delavce?

O sijajnem dobičku, ki ga nosi ta rudnik francoskim delničarjem smo že poročali mi in drugi listi. Danes hočemo omeniti, v kakšnem razmerju z delniško glavnico so izplačani in opisani dobički.

Delniški kapital borske rudniške družbe znaša 15 milijonov frankov, ki je razdeljen na delnice po 100 frankov. Na pariški borzi se že plačujejo te delnice navadne po 3175 do 3195 frankov, prioritetne pa po 3260 do 3300 frankov.

Dobiček družbe je znašal lani 31.2 milijonov frankov. Dobička bodo izplačali za nominalno delnico 100 frankov 150 frankov. Delnice so torej obrestujejo samo z razdeljenim dobičkom po 150%. V kratki dobi poslovanja je družba izdala za investicije, ki tvorijo povečanje vrednosti, 107 milijonov frankov. Družba je torej poleg ogromnih dividend zaslužila več kot sedemkratno temeljno glavnico.

Iz računskega zaključka ni razvidno, kaj ima država in kaj imajo delavci od ogromnih dobičkov tega tujega kapitalističnega podjetja, ki tako na debelo izkorišča državljane in državo.

Pred zakonom o minimalnih mezdah

Ministrstvo je poslalo načrt zakona o minimalnih plačah delavskim in delodajalskim zbornicam v izjavo. Zbornice morajo načrt vrniti mi-

Po volitvah v Franciji

Socialisti sestavijo vlado

Francoske volitve so grandiozna zmaga demokracije proti fašizmu. V tem tiči največji moralni uspeh in znak, da se je svet naveličal fašizma, njegovega vojnega hujskstva in zatiranja politične svobode sploh in zlasti svobode delovnih slojev. Fašizem ni našel bedastih ušes v Švici, v Angliji, v nordijskih državah, na Čehoslovaškem in še v nekaterih deželah. Sedaj, ko se je tudi Francija izrekla odločno proti fašizmu, je to novo potrdilo, da se vračamo v novo dobo svobodnejše demokracije. Naloga demokracije in socializma je sedaj, da vztrajata, da delujeta v duhu svojih načel ter zadasta smrtni udarec fašizmu, ki je največji nasprotnik kulture in človeštva.

Prepričani smo, da bodo francoski socialisti eventualno morali vstopiti v vlado in storiti vse za te cilje. Komunisti sicer ne vstopijo v vlado, bodo pa podpirali socialiste. Izkušnje namreč uče, da je nujno, da socialisti sodelujejo v vladi, ker so najmočnejša politična stranka v zbornici, ter pada nanje velika odgovornost za razvoj dogodkov doma in v mednarodni politiki.

Leon Blum, predsednik francoske vlade?

Povsem naravno je, da predsednik republike ponudi sestavo nove vlade najmočnejši stranki v zbornici, to je, socialistom. V tem primeru bi dobil mandat Leon Blum.

Med strankami ljudske fronte se vrše pogajanja. Predsednik bi bil Blum, podpredsednik Daladier, zunanji minister Boncour. V vladi bi bilo več socialističnih ministrov. —

Francoska vlada objavlja končni izid parlamentarnih volitev.

Po tem izkazu ima poslancev

levica:	
Socialisti	146
Komunisti	73
Soc. unija (Boncour)	25
Komunistični desidenti	10
Neodvisni soc. (Monzie)	11
Radikalni socialisti (Daladier)	116
skupaj	381

desnica:	
Neodvisni radikali (Eynac)	31
Republik. levica in druge narodne stranke (Flandin)	84
Krščanski demokrati (Pezet)	23
Republik. dem. unija (Marin)	88
skupaj	226

Izven strank je 11 poslancev.

Iz tega pregleda je jasno razvidno, katere stranke utegnejo sodelovati v vladi ali vsaj z vlado. Večina znaša brez nestrankarjev (11) 155 poslancev.

Zato pričakujemo in računamo z novo boljše domačo in mednarodno politiko Francije.

Balkanska antanta

Te dni so zborovali v Beogradu zunanji ministri balkanske antante. Posvetovali so se o aktualnih vprašanjih. Ta so med drugimi srednja Evropa, sankcije proti Italiji, Dardanelle njih utrditev, stališče Nemčije itd.

Vsa ta vprašanja so aktualna. Iz izjav pa je le posneti, da so se ministri v večini vprašanj zedinili.

Napredek nizozemske socialne demokracije

Nizozemska (holandska) socialno-demokratska stranka je ustanovila od zadnjega kongresa 31 podružnic. Podružnic ima stranka sedaj 796. Število članstva je naraslo v tej dobi od 84.269 na 87.826.

Porast stranke beležijo nizozemski sodruzi v času, ko tisoči članov ne morejo plačevati prispevkov za stranko in naročnine za list. V tem kritičnem času siromaštva so zvesti člani vendar zbrali 54.000 goldinarjev za propagando za načrt dela, ki ga je stranka izdelala kot svoj aktualni program.

Te izjave naj javnost zadovolje.

Pomembno je še, da je grški predsednik vlade Metaksas izjavil, da je sodelovanje Grčije v balkanski zvezi sklenjena stvar.

Zveza balkanskih narodov je ideja, ki jo je najprej izrazilo delavstvo balkanskih držav.

Društvo narodov v najhujši krizi?

V Društvu narodov ni demokracije. Njena članice niso zveste mednarodnim pogodbam. Zato propada njega ugled.

Društvo je treba postaviti na novo demokratično podlago in ščititi morajo njega avtoriteto vse države.

Dalton (poslanec delavske stranke) je rekel v zbornici zunanjemu ministru Edenu, da mora on podvzeti iniciativo za to reformo, ker je angleška vlada sokriva, da je Društvo narodov izgubilo potrebno avtoriteto.

Hajmver brez finančnih sredstev

Avstrijski Hajmver se je znašel v obupnem finančnem položaju, odkar je bil odkrit korupcijski škandal »Phönixa«. Hajmver je sedaj razpisal notranjo posojilo za financiranje svojih tolpa. Pa tudi klerikalcem prede trda, ker ni več sredstev iz »Phönixa«.

O divjaštvu Abesincev in kulturi Evropejcev

Dušan Timotijević, ki ga je beograjska »Politika« poslala kot svojega poročevalca v Abesinijo, piše v isti »Politiki« zanimive svoje neposredne vtise iz te črne dežele:

Abesinsko divjaštvo! Govorimo malo o njem!

Ti dve besedi »abesinsko divjaštvo« sta postali magična formula, zakon, za katerim se skrivajo evropski civilizatorji, da bi se oprali pred svetom za vse ono, kar počno v Etiopiji. Ti besedi sta ugodno pribežališče tudi za evropske diplomate, ki svojo mlačnost razlagajo s tem, da v tej zadevi ne gre za narod, ki bi bil enak onim v Evropi, temveč za kopicico plemen, kulturno zaostalih in ne vrednih, da bi se postavili v eno vrsto s kulturnimi narodi sveta.

Kulturno zaostalih, da, v nekem smislu, v smislu materialne kulture. Ali zakaj bi bili ne vredni, da se uvrstijo z drugimi? Poskušajmo pokazati primere! Morda bomo iz njih kaj izvedeli. Zadržimo se pri resničnih dejstvih, pri stvarnih znakih njihove kulturne zaostalosti, pri tistih pojavih, ki so res slabi ali smešni v Abesiniji.

A take stvari, tega ne mislim tajiti, so.

V Abesiniji je na primer Debra Libanos.

Debra Libanos je samostan, oddaljen od Addis Abebe tri dni hoda. Pri njem je studenec, čigar voda je čudotvorna. Menihi pravijo, da zdravi vse neozdravljive bolezni. Samo trikrat se je treba okopati v njej.

V Debra Libanos prihajajo pobožni bolniki iz vseh krajev Etiopije. Samostanu poklanjajo bogate darove, molijo k njegovemu zaščitniku svetemu Tekli Hajmanotu in se okopajo v sveti vodi. Okopajo se in ostanejo ali živijo in bolni ali pa umro. Kajti sveta voda je mrzla kot led, a to je za nekatere bolezni smrtonosno.

Mnogo evropskih potopiscev in novinarjev je pisalo o Debra Libanosu. Nekateri od njih so povedali tragikomično zgodbo cesarice Zaoditu, ki je prišla v Debra Libanos, da bi se s trikratnim okopavanjem rešila svojega glavobola, pa je po prvem kopanju dobila vnetje pljuč, a čez tri dni se je rešila glavobola in pljučnice s tem, da se je preselila na drugi svet. Vsi ti novinarji so se do sitega nasmajali neumnim in praznovernim Abesincem in njihovim prav tako neumnim in babjevnim vladarjem. — Nihče od njih ni našel niti besedice opravičila.

Nobenemu od teh novinarjev se ne bi moglo pripetiti, da bi vzel s komične strani to-le sliko, ki je bila pred dvema letoma objavljena v svetovnem časopisju:

Procesija v Lurdu. Množica vernikov, ki so prišli iz vseh krajev Evrope, da se ozdravijo s sveto lurdsko vodo, kleči ob stezi, po kateri prihaja procesija. V prvi vrsti, skrušen, na kolenih moli k čudodelni Materi Božji Oton Habsburški.

Kulturnemu evropskemu novinarju to nikakor ni smešno. On ve, kaj zdravi in kaj ne zdravi. Ve, kaj je praznoverje in kaj pobožnost. In če bi on imel kako bolezen, ki je zdravnik niso mogli ozdraviti, ne bi kot vzvišen kulturni Evropec niti pomislil na to, da bi odšel v Debra Libanos. On bi šel v Lurd. Ali pa se, morda, varam.

Mogoče se motim, ker so v Evropi tudi drugi kraji s čudodelnimi vodami in kipi. Za enega od njih sem izvedel pred dvema mesecema iz te-le časopisne vesti:

»Rim, 16. februarja. — Te dni so se sestali v Rimu delegati vseh italijanskih sekcij mednarodne unije za organizacijo transporta romarjev v Lurd. Na tem sestanku se je sklenilo, da se letos radi izjemnih razmer bolniki iz Italije ne bodo prevajali v francoski božjepotni kraj Lurd temveč bodo obratovali posebni vagoni za prevoz bolnikov v italijanski romarski kraj Loretto.«

Iz te vest nisem izvedel samo za Loretto. Iz njej sem tudi razbral, kaj bodo Italijani prinesli v Abesinijo, ako jim bo izročena v kolonizacijo in civilizacijo. Prinesli bodo: organizacijo.

Pod Italijani Debra Libanos ne bo ostal zapuščen samostan v hribih, ki živi od malega števila kopalcev, ki prihajajo zdraviti se z njegovo vodo in čigar menihi s prekrizanimi rokami čakajo na bolnike, ki verujejo v čudeže. Postal bo vir velikih dohodkov, središče turizma in verska metropola italijanskega afrikanskega carstva.

Izkoriščanje praznoverja se bo postavilo na sodobno komercialno podlago.

Ta vrsta napredka se bo brez dvoma občutila tudi pri drugih ostankih nekulture Abesincev, čim jih bodo začeli Evropani civilizirati.

Odpravili bodo srednjeveške ječe na jezerih, kjer se kak rasa v verigah pokori, ker ni bil poslušen negušu in kjer marsikdo do smrti ostane (kar se v civiliziranih državah ne dogaja, kakor veste). Te osamele ječe bodo nadomestile velike zgradbe ali koncentracijska taborišča, ki bodo mogli sprejeti na tisoče ljudi, ki se bodo zamerili okupatorskemu režimu.

Odpravljena bodo sodišča zastarelega tipa, ki jim predseduje cesar. Ustanovila se bodo fašistovska sodišča, ki bodo sodila brez navzočnosti predstavnikov politične oblasti.

Izginile bodo predprave raznih odličnikov, izginile bodo razlike med gospodarji in sužnji, končana bo nadvlada kulturnejših Amharcev nad manj kulturnimi Danakilci. Zavladala bo enakost — enakost za vse črnce, ker vsi morajo postati eno: kolonijalni sužnji.

Velika rudarska konferenca v Trbovljah

Dajte rudarjem kruha. — Ustvarite pri rudnikih na jugu razmere, da bodo mogli rudarji tamkaj živeti!

V ponedeljek, dne 4. maja se je vršila rudarska konferenca, katero je sklicalo načelstvo II. skupine in ki so jo posetili zastopniki strokovnih rudarskih organizacij, Strokovne komisije, Delavske zbornice in lokalni načelniki iz Trbovelj, Zagorja, Hrastnika, Kočevja in iz Velenj.

Konferenca, ki ji je predsedoval načelnik II. skupine Franc Pliberšek, je razpravljala o občutnejšem praznovanju, o nevarnosti redukcije v Zagorju in Kočevju. Nadalje o akciji zaposlenja v onih rudnikih, kamor se prenašajo naročila državnih železnic. Razpravljalo se je tudi o načrtu glede akcijskih odborov ter o podporah za delno zaposlene rudarje.

Na konferenci se je vršila izčrpna debata. O poteku intervencije iz Zagorja je poročal lokalni načelnik II. skupine Krautberger in za Kočevje pa Jenko Peter.

Konferenca zastopnikov rudarskih organizacij, II. skupine in Delavske zbornice, ki se je vršila v Trbovljah, dne 4. maja t. l. sklicana izrecno na zahtevo praznujočega rudarskega delavstva, je po zaslišanju delegatov iz revirjev ugotovila, da so se socialne prilike rudarskega delavstva v Dravski banovini zopet poslabšale s tem, da se je v mesecu marcu in aprilu letošnjega leta manj delalo, kakor v prejšnjih letih in da bo tako tudi v maju.

V mesecu aprilu 12 in v mesecu maju se bo delalo samo 10 delavnikov.

Rudarji so popolnoma izčrpani, nimajo ne obleke in ne obutve.

Ako bi se delalo 11 dni bi v prvi polovici meseca maja rudar-kopač bil zaposlen 5 dni in bi zaslužil Din 181, v drugi polovici (6 delavnikov) pa Din 222. Od tega zasluška bi se mu odtegnilo Din 120 za zavarovanje, davek in drugo, tako, da bi prejel prvega junija plače Din 100.

Učni kopač bi v prvi polovici tekočega meseca delal 5 dni in bi zaslužil Din 161,25. V drugi polovici pa Din 193,50; za odtegljaje bi plačal Din 89, prejel bi pa plače Din 105.

Vozač bi zaslužil v prvi polovici Din 137,75, v drugi polovici pa Din 167,50. Od tega bi se mu odtegnilo Din 68, tako, da bi prejel koncem meseca maja Din 98,50 plače.

(Pri desetdnevnem zaposlenju se čisti zaslužek rudarja seveda zmanjša. Op. ured.).

Konferenca je ugotovila, da so akcije za posamezne rudnike sicer potrebne, ako gre za osamljene slučaje, ako pa gre za celoto, se morajo akcije izvajati skupno in enotno.

Sklenilo se je, da se bo glede praznovanja predložilo Banski upravi kakor tudi TPD. spomenico radi podpor rudarjem v času poletnega praznovanja. Nadalje se bodo strokovne instance bavile v vprašanju zaposlenja v bosanskih in srbskih rudnikih. Glede enotnega delovanja se je sklenilo, da se bodo preko strokovnih central ustanovili akcijski odbori po posameznih rudnikih z nalogo, da začnejo intenzivnejše akcije za obrambo rudarskega življa v Dravski banovini.

Banski upravi bo predložena take resolucija:

K temu je omeniti, da je 90% delavstva poročenega in ima vsak 1 do 9 družinskih članov.

Beda je med rudarskim delavstvom tako očitna, da prekaša vse kar smo doslej videli in vedeli. Rudarjem primanjkuje sredstev za najbolj primitivno življenje.

Kaže se splošna telesna oslabeledost delavcev, zlasti tudi pri rudarski mladini. Rudarska podjetja se izgovarjajo, da delavstva ne morejo zaposliti, ker ne prejmejo odgovarjajočih naročil od države.

Za omiljenje neznosne bede v rudarskih revirjih v Dravski banovini, stavijo rudarski delegati v imenu celokupnega rudarskega delavstva, sledeče nujne predloge:

1. Delno zaposlenemu rudarskemu delavstvu se naj nemudoma preskrbi krušno moko za peko kruha za 1 mesec, za rudarja in za njegovo družino in to brezplačno.

2. Z naredbami in strogim državnim posredovanjem se naj takoj ustvari po rudnikih, kamor se prenašajo državna naročila premoga, takšni socialni in življenjski pogoji, ki bodo nudili možnost eksistence, da se bodo rudarji iz dravske banovine lahko tamkaj naselili.

3. Ti predlogi se naj smatrajo kot skrajno nujni, ker se z vsakim zavlačevanjem ogroža eksistenca tisočev rudarjev in rudarskih družin in jih tira v neizogibno propast.

Omejitev učencev v trgovinah in obrti

Trgovinski minister je sporazumno z ministrom za socialno politiko izdal naredbo (5. maja t. l.), ki urejuje vajensko vprašanje v trgovini in obrti.

Nova naredba določa vsebinsko naslednje:

V trgovinah in obrti sme biti en učenec, če dela lastnik obrti sam z enim pomočnikom, dva, če je zaposlenih 2 do 5 pomočnikov, trije na 6 do 10 pomočnikov, štirje, če je zaposlenih nad 10 pomočnikov. Več učencev ne more biti istočasno v nobeni trgovini ali obrti.

Če je v stroki sklenjena ugodnejša kolektivna pogodba glede števila vajencev navzdol, veljajo določbe kolektivne pogodbe.

Izjemoma sme ban dovoliti večje število učencev, če to izredne razmere zahtevajo, toda šele po zaslišanju delavske in delodajalske zbornice.

Za določitev števila učencev se jemlje povprečno število stalnih pomočnikov v zadnjem letu. Stalno zaposleni pomočnik se smatra, ki je nepretrgoma zaposlen vsaj štiri tedne. Tozadevna pojasnila so dolžni dati organi za zavarovanje (delavci itd.).

Če se med učenjem začasno število pomočnikov zniža, ostanejo že sprejeti učenci v uku.

Za dobo 6 mesecev, računajoč od izdaje pooblastila ali dovoljenja, smejo lastniki sprejeti samo enega učenca.

Če dela lastnik sam ali z enim pomočnikom, sme sprejeti novega učenca šele, če učenec konča svoj uk največ v 6 mesecih.

Če preneha pred koncem poteka učnega roka razmerje, je pa nato sprejel obrtnik drugega vajenca, sme ponovno preko določenega števila sprejeti prejšnjega učenca samo tedaj, če je bila vzrok bolezen ali kaj podobnega.

Naredba velja tudi za obrti s tovarniškim obratom, za strokovne delavnice tovarn, za podjetja, ki ne spadajo pod določbe obrtnega zakona in za delavnice podjetij ali ustanov, kjer se vzporedno v smislu obrtnega zakona izvršujejo obrtna dela.

Lastniki obrti iz čl. 19, odst. 2., sploh ne smejo sprejemati in imeti vajencev.

Omejitve veljajo za glavne obrti in podružnice enako, kakor tudi za drugo pomožno obrt.

Učenci, ki so že v uku, lahko dovrše svoj uk, čeprav so prekoštevili.

Kršitve te naredbe kaznuje oblast po določbah čl. 398 o. z.

Eduard Herriot je izvoljen v Lyonu v francosko zbornico. Zanj so glasovali pri ožjih volitvah v smislu dogovora, ker je dobil pri prvi volitvi največ glasov, dne 3. maja tudi socialisti in komunisti.

„Slovenec“ pred enim letom

Slovenski narod za Jevtića!

»Slovenec«, 6. februarja 1935. Volitve za tri senatorje iz dravske banovine so za nami in odkrito moramo reči, da smo kot tolmači mnenja velike večine slovenskega ljudstva z njihovim izidom popolnoma zadovoljni.

... Naše zadovoljstvo pa temelji na tem, da je naše ljudstvo pri volitvah v senat moglo pokazati to, kar je bil poglobitveni namen naše nedeljske politične demonstracije: da namreč velika večina slovenskega naroda odobruje vladni program g. Jevtića.

Prav nič se ne razlikujemo od Jevtića.

»Slovenec«, 12. februarja 1935.

Z mastnimi črkami in velikim reklamnim naslovom »g. Jevtić bo nosilec vladne vsedrjavne liste«, pri naša »Slovenec« tega dne to-le veselo vest iz Beograda:

... Opažamo tudi, da se je takoj po razpustu narodne skupščine pokazala izredna živahnost tudi v drugih političnih skupinah. Najbolj pri radikalih, ki so dozdej bili v opoziciji ter pri prijateljih dr. Korošca v Slo-

veniji, kjer so že začeli predvolilne praske s svojimi krajevnimi nasprotniki. To je povsem razumljivo, ker sta se obedve politični skupini soudeležili tudi že pogajanj, ko je bilo treba rešiti zadnjo politično krizo... Navedene politične skupine se v pogledu državnega in narodnega edinstva prav nič ne razlikujejo od stališča vlade g. Jevtića.

Tako je »Slovenec«, ki je vedno dosleden, načelen in zvest samemu sebi, pripravljval svoje pristaše na boj proti g. Jevtiću, ki ga je na letošnjo prvomajsko nedeljo imenoval »zadnjo zvezdo na bledečem nebu JNS.« O tem še dalje prihodnjic.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevoja Talpa 77

Osuna res ni mnogo zaslužil. Včasih po eno, včasih po dve pezi na dan. Nad dve pezi pa zelo redko. Toda delo je bilo lažje kakor v pekarni. Delovni čas pa je bil prav tako dolg. Stal je pri svoji mizici zjutraj od petih pa do polnoči ali celo do ene.

Vsak dan sem stopil k njemu po en ali dva zavojčka cigaret in sem mu tako zmanjševal dolg. To pa se je vršilo prav počasi; kajti vsak zavojček je veljal samo deset centavov in v vsakem zavojčku je bilo po štirinajst cigaret.

Neki popoldan, ko sem sedel pri njem in čepel na majhnem zaboju, ki mu je služil za stol, sem ga vprašal: »Zakaj pa niste šli tedaj z mano obirat bombaž? Saj ste imeli vendar denar za pot prav tako kakor jaz.«

»Prav zato, ker sem imel potnino, nisem šel. Saj sem vas svaril, vi mi pa niste verjeli. Drugič se menda ne boste dali več tako zlahka zapeljati.«

»Človek nikoli ne ve, kako bo,« sem odvrnil. »Res je, da dobiš včasih res delo in tudi pravo mezdo,« mi je pritrdil. »Toda jaz imam pač

že mnogo izkušenj. Pred tremi leti sem trgal pri nekem Amerikancu in veste, kaj se mi je pripetilo?«

»Ne!«

»Ko je prvi teden minil, smo zahtevali mezdo. Tedaj pa je farmar rekel, da dá lahko vsakemu samo po eno pezo. Če potrebujemo kaj robe, jo lahko dobimo v njegovi trgovini. In res je vzel vsak nekaj robe, ker jo je pač potreboval. Odtlej pa nam sploh ni dajal več denarja, nego samo nakazila za svojo trgovino. Cene pa je postavil tako, da so bile dvakrat višje kakor v mestu. Tobak, ki ga dobiš v mestu za osemdeset centavov, nam je zaračunal pezo in štirideset. Srajco, ki stane v mestu tri peze, nam je zaračunal pet pez. Prav tako je bilo z moko, s fižolom, s kavo, skratka z vsem. Ko je bila trgatav končana, smo zahtevali obračun in denar. Tedaj je pa prav suho dejal, da sam nima denarja in naj si zato za ves denar, ki bi ga imeli še dobiti, nakupimo pri njem blaga. In kaj naj bi z blagom počeli? Potrebovali smo predvsem denar, da bi se zopet vrnili v mesto.«

»Nu, in ste ga dobili?«

»Ne, odšli smo brez njega. Vso mezdo nam je ostal na dolgu. Rekel nam je, naj mu pošljemo svoje naslove, potem nam bo oktobra poslal de-

nar. Poslal pa ni niti centava in je še danes vso mezdo dolžan. Tistih osem tednov smo trgali samo za ušivo jedačo. In za kakšno jedačo? Saj sami veste, kaj si trgači kuhajo in kaj jedo. Saj ste sami trgali.«

»Tu se res ne da pomagati,« sem rekel.

»Ne, in taki farmarji dobe zmeraj iznova ljudi. Zmeraj druge. Zmeraj druge osle, zmeraj druge, ki stradajo po mestih in ki žele pošteno delati. V nekaterih državah imamo sedaj prav zmogljive guvernerje, ki so jih izvolili delavci, socialisti in sindikalisti. Tako na primer v San Louisu, Potosiju in v Tamaulipi. Pred kratkim so ti guvernerji govorili na delavskih zborovanjih in obljubili, da bodo prav energično posegli v to zadevo. Guverner v Tamaulipi je odredil, da mora vsak farmer, ki ima bombaž, položiti za vsakega trgača pet in dvajset pez in da mora vsakemu trgaču plačati tja in nazaj voznino po železnici. To je šele začetek. Doslej pa so smeli delati farmarji z ubogimi vragovi, kakor se jim je pač zdelo. Če potem niso dobili trgačev, so kričali, da jim bo šla vsa žetev k vragu, da je vsega tega kriva strokovna organizacija poljedelskih delavcev, ki jo je treba zato odpraviti. Potem pa ti govore še o lenih Indijancih in peonih, ki se preživljajo rajši kot banditi, namesto da bi pošteno delali.

Doma in po svetu

Iskrenost fašizma. »Prager Presse« poroča, da je Hitler v govoru dne 1. maja omenil, da Nemčija nima napačnih namenov proti Čehoslovaški. Njegov govor so objavili nemški listi, ni pa v njem te izjave. Režim je to izjavo črtal ali »cenzuriral«, da ga kdo ne bi pozneje lovil za jezik, če prične hajko proti čehoslovaški republiki za priklopitev Nemcev, ki so v Čehoslovaški.

Nemške finančne skrbi. Nemčija je uvedla visoke izvozne premije, to je, izvozniki so dobivali državno premijo, ki je znašala eno milijardo mark. Posvetujejo se sedaj ali se te premije podaljšajo in kdo naj plača doklade v to svrhu. Doslej so plačevale davščino industrija in banke. Te pa sedaj zahtevajo, da se to breme razdeli tudi na uvoznike tujega blaga in kmetiško produkcijo. Nemško blago je namreč predrago in ne more konkurirati s tujim. Zato je velik del industrije za devalvacijo marke, dr. Schacht pa proti. To je tudi vzrok, da je postal Göring gospodarski diktator. V Nemčiji je danes mogoče le dvoje: ali devalvacija marke ali pa nadaljevanje sistema izvoznih premij. Z devalvacijo marke izgube naši izvozniki, ker izkazuje že sedanja kurzna vrednost medrealno 86 milijonov dinarjev.

Cenzura v Londonu proti pacifizmu. Londonska oblast je prepovedala protivnični film, ki kaže gnusnost bodoče plinske vojne. Film nazorno prikazuje, da je Anglija v zadnjih petnajstih letih izdala vsako minuto 250 funtov šterlingov (nad 55.000 Din) v oboroževalne namene. Filma vlada ne dovoli, ker namerava zahtevati z novim proračunom še znatno večje kredite za vojsko in ne mara, da bi film protivno razpolženje javnega mnenja pospeševal. — Tudi taka malenkost služi »politikom«, da zmanjšujejo odpornost proti oboroževanju.

Tolmačenje § 221 obrtnega zakona

Vojaška služba ne prekine službenega razmerja. Po enem letu službenega razmerja ob vojaških vajah plača za štiri tedne.

Kasacijsko sodišče je razsodilo v sporu zaradi odpusta iz službe v smislu § 221 obrtnega zakona, da službeno razmerje med nameščencem in delodajalcem ne preneha, če nameščenec zaradi vojaške vezbe službe ne more vršiti. V tem primeru ima nameščenec pravico do prejemkov do štirih tednov, če je bil v službi neprekinjeno leto dni ter ne dobi od države primernega povračila. Te ugodnosti nameščencu ne pripadajo, če odide v stalno kadrovo vojaško službo. V drugem primeru je kasacijsko sodišče razsodilo, da tudi s poklicem v redno vojaško službo službeno razmerje ne preneha, pač pa nameščenec v tem primeru nima pravice do kakih prejemkov pri delodajalcu. Službeno razmerje se more torej ukiniti šele po povratku nameščena iz vojaške službe v obeh primerih le z redno odpovedjo.

Stavka tekstilnih delavcev v Varaždinu se nadaljuje

Kakor smo že poročali, je v tekstilni industriji v Varaždinu stopilo okrog 2300 delavcev, katerim se je pridružilo tudi uradništvo, v stavko.

Povod za izbruh stavke je dalo nameščenec delavk v konfekciji, pri delu, ki so ga dotlej opravljali moški, vendar za manjšo mezdjo. Razen tega je delavstvo protestiralo proti tehničnemu upravitelju tega oddelka in zahtevalo njegov odpust. 23. aprila se je položaj tako zaostрил, da je delavstvo konfekcijskega oddelka stopilo v stavko in ostalo v tovarni.

Iz Zagreba sta prišla s. M. Pintar kot predsednik Združene zveze tekstilnih in oblačilnih delavcev ter s. Komerčki za Delavsko zbornico, da posreduje. Drugi dan so začela pogajanja, pri katerih je organizacija predložila načrt kolektivne pogodbe za konfekcijski oddelk. Pogajanja so bila še v teku, ko so tudi tekstilci izstopili z zahtevo po sklenitvi kolektivne pogodbe. Podjetje je pogajanja prekinilo in določilo termin za 28. april. 27. aprila so se vršila predposvetovanja zaupnikov v Delavskem domu. Na ta predposvetovanja sta hotela oditi tudi dva delavca-tekstilca, katerima je uprava prvotno dovolila, da predčasno zapustita delo, pozneje pa je to dovoljenje preklicala. Ker sta delavca kljub temu odšla z dela, jih je podjetje odpustilo. Še istega dne je zastavkalo delavstvo tekstilnega oddelka. V stavko so stopile vse tri izmene, okoli 700 delavcev in delavk, ki so ostale v tovarni. Delo v konfekcijskem oddelku in v prednici je teklo dalje. Po posredovanju organizacije in Inspekcije dela je podjetje dne 28. aprila odpust obeh zaupnikov preklicalo. Ni pa hotelo pristati na zahteve delavstva.

Cankarjeva družba

bo izdala letos v oktobru 4 knjige za članarino Din 20.— V zadnji »Delavski Politiki« so bile že navedene knjige. — Poverjeniki »Cankarjeve družbe«, nabirajte člane, da bodo knjige »Cankarjeve družbe« šle zopet v tisočih izvodih med delavstvo, da bomo svetu pokazali, da smo strnjeni: požrtvovalni, močni in zavedni. — Pridobivajte člane, če ne drugače, pa tako, da plačujejo vsako soboto ali na dan izplačila mezd po Din 2.50 ali Din 5.— Članov »Cankarjeve družbe« naj bo tisoče in tisoče. Sklenimo in storimo tako! — C. D.

Sismonaša....

prehodi dnevno približno 7.650 stopnjic. To ogromno delo zmore samo z elastičnimi

PALMA
GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK.

Dobe se pri vsakem čevljarjem mojstru!

PALMA-OKMA
GUMI PODPLATI

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v Ljubljani se bo vršil v četrtek, dne 14. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu »Vzajemnosti« (prej »Svoboda«) v Delavski zbornici z dnevnim redom: 1. Poročilo pripravljalega odbora. 2. Volitev društvenega odbora in nadzorstva. 3. Razno. Vabljeni so vsi sodruzi in sodružice, ki pred občnim zborom plačajo pristopnino in članarino za mesec maj. V članstvo se vsakdo lahko vpiše pri s. Selanovi v Strokovni komisiji ali pri s. Tenčevju.

Stavbinci, Frančiškanska in Knaflijeva ulica. »Slovenski Narod« z dne 2. maja poroča, da je stavbino delavstvo na 1. maja po večini delalo. To je velika laž. 75 odst. vsega stavbinskega delavstva Ljubljane in okolice je 1. maj praznovalo. Hoteč prestrašiti delavstvo je neki delovodja na stavbi, ki se gradi sredi mesta, pozval delavstvo, naj glasuje ali se dela 1. maja ali ne. Na večer pred 1. majem je prišel k delavstvu ob zaključku dela in zaklical: »Kdor je za to, da se jutri dela, naj dvigne roko!« Nihče se ni zganil. Ko pa je zaklical: »Kdor je za to, da se jutri praznuje«, takrat pa se je dvignil cel gozd žuljavih rok. Kompaktno kot en mož je delavstvo odločilo, da se 1. maj praznuje. Na isti stavbi se je delavstvu objubil od druge strani, da dobi kruha in sira, kdor bo na 1. maj delal. To je bilo na gradnji novega konvikta v Frančiškanski ulici. Pa tudi to ni pomagalo. Podjetje Slokan je enega delavca odpustilo brez odpovedi takoj drugi dan po 1. maju. Neki delavec zaposlen pri podjetju Angelo Rattellino je delal pred stavbo. Mimo je prišla njegova žena z otrokom. Štiriletna hčerka je zagledala očeta in stekla preko ceste k očetu. Mož je hitro vzel otroka in ga dal ženi. Vse skupaj je trajalo morda eno minuto. Sledil je odpust. Ta delavec je bil zaposlen pri imenovanem podjetju od novem-

bra lanskega leta. Delal je čisto do 9. ure zvečer za sramotno nizko plačo Din 2.75 na uro. Zdaj je na cesti. Pred nami ležijo izplačilne kuverte delavstva zaposlenega na progi St. Janž—Sevnica. Zasluzek znaša Din 1.75 do Din 2.25 na uro. Mnogi delavci so dolžni za hrano že po več tednov nazaj. Kaj porečejo k vsemu temu gotovi gospodje?

Kamnoseki. Naposled smo zaželeli tudi mi kamnoseki, da bi tudi iz naših kamnoseških delavnic prodril kakšen glas v javnost, naj svet izve, da tudi nam kamnosekom postaja življenje vedno težje, naš kruh pa vsak dan bolj grenek. Dleto in kladivo pojeta svojo pesem po naših delavnicah. Slabi hrani — kajti dobre si pač ne moremo privoščiti vsled skrajno nizkih plač — se pridružuje še kameniti prah, ki nam razjeda pljuča in pomaga krajšati naše bedno življenje. — Toda po kamnoseških delavnicah se nekaj giblje. Začuden se vprašujemo: »Kako to, da mi kamnoseki do danes še nismo vstopili v ono veliko armado organiziranih delavcev, ki se povsod, kjer nastopi, uspešno bori za izboljšanje svojega položaja?« Naj bo konec tega čakanja! Organizirajmo se! Borimo se skupno z ostalimi delavci za življenje, ki bo boljše, v katerem bo več kruha in več — solnca!

Zveza privatnih nameščenecv Jugoslavije podružnica v Ljubljani vabi člane na svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v petek, dne 15. maja 1936 ob pol 8. zvečer v mali dvorani Delavske zbornice v Ljubljani (vhod iz Čopove ulice). K polnoštevilni in točni udeležbi vabi odbor.

T. P. »Prijatelj Prirode«, podružnica v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 10. maja skupni izlet na Mrzlico. Odhod iz Ljubljane z vlakom do Trbovelj zjutraj ob 5. uri 20 min., povratek zvečer iz Trbovelj. Povratne nedeljske vozne listke je kupiti do Trbovelj. K številni udeležbi vabi odbor.

Maribor

Zaupniki, pozor!

V pondeljek, dne 11. maja ob 19. uri se bo vršil v dvorani Delavske zbornice sestanek vseh obratnih zaupnikov, njihovih namestnikov in organizacijskih funkcionarjev. Vsi se naj tega sestanka točno in zanesljivo udeležijo.

Krajevni medstrokovni odbor.

Letaki so se zopet pojavili tik pred 1. majem. Na veliko prepaščenje pa so letaki pozivali k majskim verskim pobožnostim.

Ali že imate vstopnice

za delavsko akademijo, ki se bo vršila drugi teden in sicer v soboto, dne 16. maja ob 20. uri v dvorani pivovarne »Union«? Dobite jih v tajništvu Strokovne komisije, nadalje v administraciji »Delavske Politike« in pri zaupnikih. Kupite jih pravočasno! Spored letošnje akademije bo zelo pester ter na umetniški višini! Naš znani domači skladatelj Mirk je za to našo akademijo komponiral proletarsko delo »Proslava podzemlja«, ki ga bo predvajal kombinirani moški zbor s spremljevanjem orkestra. Nadalje bo prvič nastopil mladinski zbor mariborskih vajencev. Spored akademije bo dobil umetniško vrednost s solo-nastopom gospe Kozine, soproge ravnateljice Glasbene Maticice v Mariboru ter gosp. Poljanca. — Poleg tega ne smemo pozabiti našega orkestra glasbenega društva železniških delavcev in uslužbencev, naših vrlih pevcev in recitatorjev. — Sodrugih in prijateljev, pridite vsi, ker bo večer zares lep!

Občni zbor delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« se bo vršil v petek, dne 8. maja s pričetkom ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II. Sodruzi in sodružice, pristopite k »Vzajemnosti« in udeležite se občnega zbora v polnem številu.

Železničarske zadružne hiše jim še vedno rojijo po glavi. Te dni se je zglasila pri banki upravi deputacija mariborskih nacionalistov, očitno z namenom, da bi dosegla preklic odloka banske uprave, ki je bil izdan v zaščito članov te železničarske zadruge, ki ima svoj sedež na Dunaju. Na vsak način bi torej nekateri ljudje radi prišli do cenečnih stanovanj članov zadruge, ki so svoječasno žrtvovali denar za zgradbo teh stanovanjskih hiš. Nacionalizem pa tak...

Prvo godbeno društvo tekstilnih delavcev v Mariboru, je imelo v nedeljo, dne 3. maja t. l. v Gambinovi dvorani izredni občni zbor. Poročila, ki so jih podali funkcionarji, niso bila baš razveseljava, čemur se pa ni čuditi, če vemo, kakšen križec pot je hodilo to društvo zadnje čase. Veseli nas pa da so godbeniki kakor ostalo članstvo še pravočasno sami sprevideli, da tako ne more iti več dalje, kakor so to na občnem zboru sami pravilno povdarjali. Pri točki volitev novega odbora, je bila predložena ta-le lista: predsednik Klojčnik, podpredsednik Siker, tajnik Kokol, nam, Frühaufl, blag. Karner, nam. Lubec, arhivar Drozg. Odborniki: Ferš, Vuzem, Mikunda, Permozer, Salamon in Ferlež. Kontrola: Anžel, Gradišnik in Baronik. Rzsodišče: Vidovič,

Karner in Lipša. Ta lista je bila z odobranjem soglasno izvoljena. Novo izvoljeni odbor je sicer prevzel veliko breme, vendar lahko skoraj z gotovostjo trdimo, da mu bo kos, saj so v njem sami stari borci in organizatorji. Seveda jih bo stalo mnogo truda in požrtvovalnosti preden bodo društvo mogli dvigniti na primerno višino. Želeli bi le, da bi tekstilno delavstvo pravilno razumelo pomen te svoje godbe. Dobre volje je treba, pa bo šlo!

S tlakovanjem Glavnega trga bodo v kratkem pričeli. Ali bo sledilo tudi tlakovanje ostalih potrebnih cest v mestu?

V Avstriji so te dni aretirali vlomilca Pajmana in ga obsodili na dosmrtno ječo. Pajman je svoječasno skupno s Košanjem izvršil v Jugoslaviji več vlovov in roparskih napadov.

Udruženje poštih zvičnikov in služiteljev, pododbor Maribor se najprisrenejše zahvaljuje vsem spoštovanim darovalcem dobrot, kakor tudi cenjenim kupovalcem tombolskih kart. Zahvaljuje se tudi vsem tistim, ki so na ta ali drugi način pripomogli, da se je tombola tako lepo izvršila.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 10. maja 1936 izlet k razvalinam v Fram. Odhod ob pol 6. uri od vožala Stritarjeve-Frankopanove ulice. Nazaj z vlakom iz postaje Rače-Fram.

Čelje

Stavka v tovarni Westen d. d.

Dne 6. maja ob pol 1. uri dopoldan je delavstvo v omenjeni tovarni zastavkalo radi neupoštevanja kolektivne pogodbe in radi šikan od strani mojstrov in predelavcev. Delavstvo je ustavilo delo in ostalo tovarni, vodstvu tovarne pa je sporočilo, da bo vztrajalo v stavki, dokler se ne vpostavimo znosljive razmere. (Stavka je bila med tem ugodno zaključena. Op. por.)

Desetčlanska delavska delegacija, v kateri so bili zastopniki posameznih oddelkov Cinkarne, se je na zahtevo in pritožbe delavcev zglasila dne 6. maja t. l. pri mestnem načelniku g. Miheliču in mu poročala o terorju radi podpisov proti vloženi kolektivni pogodbi. Obenem o predložili tudi tozadevno izdane pole z večjim številom ponarejenih podpisov. Gospod načelnik je vzel zahtevo na znanje in objubil, da bo takoj obvestil zaupnike, ko dobi poročilo od vodstva Cinkarne. Iz mestnega načelstva se je podala delegacija k šefu policije s sporočilom, da ne morejo več prevzeti odgovornosti za eventualne posledice vsled nevezdrnega stanja. Tozadevni zapisnik je vzel šef policije na znanje. (Op. por. Mi smo pravočasno opozorjali, izgleda pa, da smo govorili gluhim ušesom.)

Savez metalnih radnika, sekcija plavžarjev, sklicuje za v nedeljo, dne 10. t. m. v gostilni »Amerika« shod z naslednjim dnevnim redom: Mezdno gibanje v Cinkarni, poročata ss. Leskošek in Kopač in obratni zaupniki. Dolžnost vseh plavžarjev je, da se shoda sigurno udeleže, predvsem oni delavci, ki so bili primorani, podpisati polo proti vloženi novi kolektivni pogodbi. — Sekc. odbor.

»Boljševik«, ker je zahteval nadure. V sredo se je vršila pred sreskim sodiščem razprava v zasebni tožbi natakarka S. proti celjskemu kavarnarju radi žaljenja časti, ker je kavarnar natakarka zjutraj ob 2. uri, ko se je kavarna zaprla, ozmerjal, da je »boljševik« in »komunist« itd. Kavarnar je namreč zaposloval natakarka preko zakonitega delovnega časa ter je zvedel, da hoče radi tega natakarka zahtevati plačilo nadurnega dela, kot to predpisuje zakon o zaščiti delavcev. To je kavarnarja glasom tožbe tako razburilo, da je zjutraj, ko je prišel stražnik opozarjati na policijsko uro, dvignil velikanški hrup in obložil natakarka z navedenimi priimki boljševika in komunisti, ki bi ga bilo treba aretirati. Na priogovarjanje sodnika pa je bila pri razpravi sklenjena poravnava med strankama. Kavarnar je obdolžitve in žaljivke preklical in obžaloval ter se zavezal, plačati natakarku vse stroške, ki so mu nastali vsled tožbe in še tudi v dober namen Din 200.— Ta nočni »boljševik« je stal kavarnarju na ta način ravno enega »jurja«. Upamo, da se bo sedaj v kavarno predvsem povrnil zakoniti delovni čas 10 ur dnevno, ki je z ozirom na nezdravo delo v prašnih in zakajenih kavarnah itak prevelik. Med tem natakarkem in kavarnarjem pa bo še civilni sodnik razsojal o plačilu zahtevane mezde za nadurno delo. Sodrug S. je poklonil od poravnane zneska Din 200.— za tiskovni fond »Delavske Politike« Din 100.— in »Olimpu« Din 100.—

Hrastnik

Delavsko predavanje. Podružnica Zveze rudarjev bo priredila v nedeljo, dne 10. maja ob 9. uri dopoldne predavanje s. dr. Reismana o aktualnih vprašanjih iz socialne zakonodaje. Delavci in delavke, pridite polnoštevilno.

Zanimivosti iz občnega zbora Konzumne zadruge kemičnih in steklarskih delavcev r. z. z. o. z. Naslov zadruge je v opreki z resničnim stanjem, kajti pravdo tvorijo že dvanajst let po večini pazniki kemične tovarne in steklarne. V nedeljo 26. aprila je imela zadruža redni občni zbor v gostilni g. Logerija. Vse predpriprave za ta občni zbor so kazale, da je tukaj borba med posameznimi člani odbora za mesto predsednika. Širile so se razne govorice o nekih upravičenih in neupravičenih nagradah itd., kar je povzročilo med člani zadruge razburjenje, ki je prišlo na občnem zboru v polni meri do izraza. Po prečitani računskega zaključka za leto 1935 in poročilu nadzorstva je večina po predsedniku predlagano razrešnico odklonila. Šele po daljši burni debati je bil sprejet predlog, da se da razrešnica staremu odboru pod pogojem, da se izvoli tričlanska komisija, ki naj še enkrat pregleda knjige in inventuro. Sledile so volitve predsedstva in nadzorstva, radi kompliciranega volilnega postopka je bil izid tak, da ga je kritiziralo vsehprek. Med največjim truščem je prišel na občni zbor član odbora, paznik kemične tovarne, ki prej ni bil navzoč, brez sukničja in z razpeto srjato delati »red«. Pograbil je nekega starčka, ki ni sposoben, da bi se branil spočitim rokam napadalca, z namenom, da ga vrže na cesto, kar bi najbrž tudi storil, če ne bi prišla žena napadenega moža na pomoč. O tem pazniku je že znano, da je že v tovarni tepel nekega delavca. Če ta gospod misli, da mora razkazovati svojo moč, mu svetujemo, naj to dela proti vstopnici in s tistimi, ki imajo potrebo, da se z njim rujejo. Mi delavci si pač ne bomo dopustili, da bi nas, kakor on pravi, za »hec« pretepal kdorkoli. Po tem incidentu se je razburjenje na občnem zboru še povečalo tako, da je predsednik še pred izčrpanjem dnevnega reda vstal in izjavil, da vsled nereda »zapre« občni zbor in da bo sklical drugega. — Delavec.

S. Pfeifer Martin iz Hrastnika je nabral za tiskovni sklad na izletu 1. maja Din 88.25. Vsem darovalcem iskrena hvala.

Trbovlje

Prvi maj v rudarskih revirjih. Delo je počivalo, zborovanja pa so bila prepovedana. Rudarji so priredili tudi izlete v prekrasno prvomajsko naravo.

Pevski odsek glesb. društva »Zarje« priredi v nedeljo, dne 10. maja ob 4. uri popoldne v dvorani Del. doma gledališko predstavo, kmečko komedijo v 3. dejanjih »Vaska Venera«. Igra je polna humorja in bo vsak obiskovalec prišel na svoj račun. Upoštevajoč težke razmere, v katerih se nahaja naše delavstvo, je odbor znižal cene vstopnicam in sicer sedeži na balkonu Din 5, I. prostor Din 4, II. prostor Din 3 in stojšče Din 2. K obilni udeležbi vabi odbor.

Počitniški dom »Trbovlje-Hrastnik« priredi skupno s »Prijateljem Prirode« svoj I. družinski izlet na Mrzlico v nedeljo, 17. maja.

Litija

1. maja je dela počivalo po vseh obratih. Zavedno delavstvo pa je priredilo izlete v naravo. — Edina dovoljena oficilna prireditev je bila — ustanovitev litijske fare.

Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« bo imelo v nedeljo, dne 17. t. m. ob 2.30 uri popoldne v prostorih g. Lindnerja (stranska soba) ustanovni občni zbor. Sodrugi in sodružice! Udeležite se tega občnega zbora!

Koncert trboveljskih sodrugov. Na povabilo naših sodrugov je v nedeljo, dne 26. aprila gostoval pri nas pevski odsek delav. glasb. društva »Zarja« iz Trbovelj. Predilniška dvorana na »Slavbah« je bila zasedena skoraj do zadnjega kotička. Žal, da na tem koncertu nismo opazili nobenega zastopnika pevskega društva »Lipe« iz Litije, kakor tudi ne »Zvona« iz Smartnega. Koncert, katerega je dirigiral Milan Beltram, je uspel v vsakem oziru zelo dobro. Pa tudi sodrugi iz Trbovelj so lahko odnesli najboljše vtis. Litijsko delavstvo je imelo priliko videti, kaj vse zmore proletarska zvest in disciplina, katero večkrat tako zelo pogrešamo.

Kranj

Delavski sestanki SDSZJ bo imela v nedeljo, dne 10. maja ob 10. uri sestanek v Stražišču v gostilni Rozman; ob 16. uri pa na Šutni v gostilni Erzen. — V sredo, 13. maja ob pol 19. uri se bo vršil sestanek v Naklem in sicer pod okriljem vseh treh organizacij. — Pridite polnoštevilno!

Gorenjski rejec malih živali priredi v času od 17. do 24. maja veliko razstavo malih živalic. Za razstavo bo gotovo precej zanimanja.

»Svobodne volitve.« Pred senčurskimi volitvami se je »Gorenjec« na vse kripje trudil, da zmagata lista JRZ. O shodu dr. Kreka je napisal, da je bila to prva politična manifestacija po zloglasnih senčurskih dogodkih. Potem pa je osladil svoja poročila s filozofijo o demokraciji, svobodnem odločanju volilcev (pri javnih volitvah) in je vse skupaj zabelil z volilnim proglašom, v katerem čitamo tudi te-le svobodoumne besede naslovljene na volilce-delavce:

»Kdo ima danes večjo moč pri posredovanju dela, nego g. Umnik? Delavci, dobro premislite, preden daste javno nezaupanje tistemu, katerega boste morda že jutri krvavo potrebovali.«

Ali niso s tem stavkom pobite vse lepe besede o demokraciji, svobodnem odločanju itd. Kako naj se brezposelni po nave-

denih besedah odloči, da bi glasoval proti g. Umniku. Poleg tega pa je »Gorenjec« proglašal opozicijsko listo za komunistično... Komentar je odveč.

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Jesenice

Krajevni protituberkulozni ligi na Jesenicah, ki se pripravljata na organizacijo protituberkuloznega tedna, svetujemo, da v tem tednu razmišlja tudi o stanju jeseniških cest in ulic, predvsem glavne ceste, po kateri se dan za dnem dvigajo do neba oblaki prahu, ki uničujejo zdravje tako prebivalcem ob njej, kakor tudi vsem pešcem, kateri imajo to žalostno dolžnost ali potrebo hoditi po tej cesti. Jeseniška občina se za to glavno prometno žilo ne zmeni, država tudi ne, razni cestni odbori tudi ne, naj se vsaj oni, ki morajo zdraviti posledice te brezbriznosti. Ali pa organiziramo vsaj vsak teden kako mednarodno avtomobilsko tekmo po tej cesti, pa bo vsaj vsak teden enkrat ta cesta brez prahu, kakor je bila pred nekaj leti ob taki priliki. Torej, ne pozabite spet na to!

Zvočni kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilim »Smaragdna ogrlica« z V. de Kowo v glavni vlogi. Dodatki običajni. Sledi »Ptičar«.

Kočevje

1. maja v dolini bede. Že dolgo let narava v tem času ni pokazala tako zgodaj svoje krasne podobe, kot letos. Kakor da hoče sama dati pobudo tisti družbi, ki je naspotna vsakemu zboljšanju in prid delavskemu razredu. Pri nas je delavstvo materijelno popolnoma uničeno, naj si že bo v lesni ali tekstilni industriji. En podjetnik kriči bolj kot drugi, da je kriza. Mi pa dobro vemo, da riziko krize nosi le delavec! Rudarsko delavstvo pa preživlja najhujše čase. V našem revirju se dela »rekordno«, tako da to perijodo od 15. aprila do 1. maja nismo zaslužili niti za odtegljaj! Dne 24. aprila se je podala deputacija zastopnikov strokovne organizacije ZRJ, in zastopstvo II. skupine rudarske zadruge k vsem merodajnim faktorjem v našem srezu. Moramo poudariti, da je tukajšnje srezko načelstvo in občinsko predstojništvo šlo deputaciji zelo na roko. Dne 26. aprila se je podala tričlanska deputacija, obstoječa iz župana Lovšina, kot predstavnika občine Kočevje in delavskih zastopnikov s ss. Jenkom in Högljerjem v Beograd, da posreduje glede obstoja rudnika Kočevje. Obiskala je vsa pristojna mesta. Zdej čakamo na izpolnjenje obljub. — Na predvečer 1. majnika so krasno zagoreli kresovi na vrhovih hribov, pač — znak, da proletarec bdi! Delo je počivalo, delavstvo se je zbiralo v večjih skupinah po mestu, posebno rudarsko, kajti ono je pričakovalo poročila iz Beograda glede nadaljnega obstoja rudnika. Rudar.

Senovo pri Rajhenburgu

Članski sestanek ZRJ. V nedeljo, dne 26. p. m. se je vršil pri nas članski sestanek ZRJ. Poročal je s. Piberšek iz Trbovelj, ki je temeljito obrazložil vse krivice, ki se godijo delavstvu v Dravski banovini, posebno pa rudarjem pri TPD. Dalje je poročal, koliko intervencij in prošenj je napravilo oz. predložilo vodstvo II. skupine in ZRJ, na merodajnih mestih za zboljšanje položaja rudarjev. Članstvo se je polnoštevilno udeležilo sestanka in je ob zaključku stavilo še razna vprašanja radi bratovske skladnice in drugo. Ob tej priliki je nekdo tudi iznesel neko pritožbo, ki pa je tako gorostasna, da bomo o tem poročali, ko bo stvar preiskana in doznana.

Zabukovca

Naš 1. maj. Že mesec dni poprej se je naše delavstvo veselilo svojega delavskega praznika 1. maja. Nagovarjalo je zaupnike, da pripravijo vse, kar je potrebno, da se bo ta dan poslavil čim slovesneje. Vse je slo v redu do zadnjega dne. Ta dan pa je poklicala uprava rudnika delavske zaupnike in jim javila, da je dospelo toliko naročil, da bo treba 1. maja delati in da naj upljajo na rudarje, da se bo ta dan obratovalo normalno. Zaupniki so povedali, da delavstvo želi, da se 1. maj praznuje in da pristaja samo na to, da se vrše le najnujnejša čela. Pri tem je tudi ostalo. Kljub vsemu prigovarjanju raznih paznikov, da naj delavci pridejo na delo, se je 98 odstotkov delavstva odločilo za praznovanje in je priredilo izlet na goro Mrzlico. Vreme je bilo kakor naročeno lepo, udeležba nad vse impozantna. Od vseh strani so se zlivale na Mrzlico delavske množice. Pozdravljanja ni hotelo biti konca, od vsepovedno so doneli »Družnost«-klici, poznanci so si stiskali roke, sklepala so se nova prijateljstva, vse pa je preveval duh resnične proletarske skupnosti in prazničnega razpoloženja, ki je igralo v srcih in iskriilo v očeh. Da, to je naš dan, naš 1. maj! In tudi poklicani čuvvari reda in miru so se kretali zadovoljni, ker je bila vsa Mrzlica polna prazničnega veselja, petja in godbe. Med množico je vladala razigranost, kakor da so pozabijene vse skrbi. — Prvi maj nas je znova utrdil in prenovil, hoče se nam novega, še vztrajnejšega dela za socializem. Pridobiti hočemo tudi poslednje, ki še niso z nami, da nam zasije luč svobode in socialne pravice. Rešitev je v nas samih!

Šoštanj

Pomanjkanje kulture. V nedeljo zvečer sta se dogodila dva slučajna pretepa med tukajšnjimi fanti. Govorili so noži. Teža pa ne beležimo radi senzacije, ampak da grajamo

tiste ljudi, ki odvajajo tukajšnje delavsko mladino od delavskih kulturnih organizacij, ki so vedno stremele za tem, da doseže delavstvo čim višjo izobrazbo in postane res kulturno. Zadnje čase se pa opaza, da so nekateri ljudje na delu, ki imajo interes odvajati in razbiti vsako delavsko gibanje, po drugi strani pa se dopuščajo vse, da temne sile dosežejo svoj namen. Razredno zavedno delavstvo ve dobro, da ima reakcija interes, da je delovna masa čimbolj topa, ker se jo potem lažje izkorišča. Vsled tega se obračamo na delavsko mladino, naj se opri me delavskih kulturnih organizacij in naj ne hodi po napačnih potih v svojo lastno škodo. V ponos svojem in v čast vsemu okolišu bodo pa sigurno tisti, ki bodo šli z nami, iz beznic v prostore, kjer se širi izobrazba, v naravo, kjer si krepimo svoje telo in svežimo duha.

Leše pri Prevaljah

O naši šoli. Lansko leto je na tukajšnji šoli ena učiteljica zbolela. Namestu, da bi nastavili drugo, so enostavno pouk skrajšali, tako da so hodili otroci le vsak drugi dan v šolo in je morala ena učiteljica učiti tri razrede. En dan prvi razred, drugi dan pa drugi in tretji razred. Pa še letošnje šolsko leto nismo dobili druge stalne učiteljice na Leše. Do velikonočnih počitnic je učila ena provizorično nastavljena učiteljica z 400 Din mesečno plače. Sedaj je pa še tistih par sto dinarjev škoda in so rekli, da naj hodijo leški otroci, ki obiskujejo 2. in 3. razred, v Prevalje. Torej otroci gredo lažje v Prevalje kot pa, da bi en učitelj prišel na Leše. Apeliramo na krajevni šolski svet v Prevaljah, da krivico, ki se godi starišem in otrokom popravi in skrbi, da bo nastavljen še en učitelj na Lešah. Pri sedanjih razmerah zelo trpi šolski pouk.

Ruše

Odpoved celokupnemu delavstvu v tekstilni tovarni Vlach.

Ker so delavci v tkalnici tekstilne tovarne Vlach v Rušah stopili radi obrambe svojih že itak skrajno mizernih plač v stavko, je vodstvo te dni odpovedalo službo vsem delavcem in delavkam, torej tudi v obratih, kjer delavstvo ni stavallo. Kot smo poročali, zaslužijo v tej tovarni nekatere delavke in delavci komaj po Din 7.— na teden in to pri premijskem sistemu mezd. Stavkujoče delavstvo brani torej golo življenje oz. se bori za napitnico, ki jo imenujejo mezdo, zato pričakuje, da bo pristojna oblast posegla v ta spor in onemogočila to brezmejno izkoriščanje domačega delavstva.

Slovenska Bistrica

Podružnica I. Delavskega kolesarskega društva javlja, ker se v nedeljo vsled slabega vremena izlet ni mogel vršiti, da se bo vršil v nedeljo, dne 10. maja. Smer: preko Pragerskega na Sp. Polskavo, v Fram in nazaj. Odvoz točno ob 13. uri izpred društvenega lokala. Za člane udeležba obvezna, gosti so dobrodošli! Družnost!

Misljinje

Posnemajte! S. Krajnc Franc iz Misljinje je daroval za tiskovni sklad Din 20. — Iskrena hvala.

Studenci pri Mariboru

I. Delavsko kolesarsko društvo podružnica Studenci priredi v nedeljo, dne 10. maja otvoritveno partijo v Ruše k s. Magdiču. Odvoz ob pol dveh od društvenega lokala gostilne Majhenič Studenci. Člani in gostje dobrodošli. Vodstvo.

Krivo pohojene pete dovedejo do ohromelosti nog. Čuvajte Vaše noge s Palmagumijastimi podpetniki. Radi trpežnosti so tudi poceni.

Delavski pravni svetovalec

Zaposlovanje vajencev in plačevanje davkov.

Vprašanje: Hrastnik. Ali mora obrtnik, ki že 4 leta ne plačuje pridobnine, ponovno plačevati davek in tudi za nazaj, če hoče zaposlovati vajenca?

Odgovor: Med zaposlovanjem vajenca in obrtnikovo davčno obveznostjo ni neposredne zveze. Vajence zaposlovanje sme v splošnem vsak obrtnik, kateremu te pravice ni odvzelo oblastvo in ki je v posesti obrtnega pooblastila. Pridobnini so pa obrtniki zavezani glede čistega dobička iz obrta. Če takega dobička ni, se tudi pridobninski davek ne more predpisati. Obrtnikova starost je v splošnem brez pomena za pravico do vajencev, pa tudi brez vpliva na davčno obveznost. Ne more biti vprašanje o tem, da bi obrtnik, ki je 64 let star, pa že 4 leta ne plačuje pridobnine, moral zopet plačevati davek zaradi tega, ker vzame vajenca v uk, še manj pa o tem, da bi moral zaradi tega vajenca plačati pridobnino za 4 leta nazaj.

Mogoče pa je, da je obrtnik pred 4 leti javil davčni upravi, da preneha z izvrševanjem obrta, in zaradi tega ni dobival davčnega predpisa, zdaj pa je davčna uprava dognala, da je vzlic objavi vsa 4 leta vendarle obratoval. Če je temu tako, potem je prav lahko mogoče, da bo davčna uprava naknadno zahtevala davek za vsa leta nazaj, ker se mora pridobnina plačevati iz dobička iz obrta neglede na to, ali se obrt izvršuje z odobrenjem oblastva ali brez takega odobrenja, in ker zastara davek še le po 5 letih. To vse pa nima s sprejemom vajenca prav nobene zveze.

Slov. Bistrica. Vprašanje: ali je občina opravičena, izterjati kuluk za pretekla leta?

Odgovor: Za l. 1935. da, ker je gradbeno ministrstvo izdalo tako pooblastilo, za prejšnja leta pa nam ni znano, da je bilo tako pooblastilo izdano. Zato se proti eksekuciji lahko pritožite na sresko načelstvo (ako gre za občinski kuluk), na način kot je to povedano v članku »Kuluk za nazaj ni izterljiv« na str. 4 v št. 23. »Delavske Politike« z dne 18. marca. Pritožbo morate kolkovati z Din 20.—

